

İlgili Kanun / Madde
4857 S. İşK/18-21

T.C
ANKARA
BÖLGE ADLİYE MAHKEMESİ
6. HUKUK DAİRESİ

Esas No. 2021/686
Karar No. 2022/4499
Tarihi: 10/11/2022

●İŞÇİNİN GÖREV TANIMI İÇERİSİNDE OLMAYAN
BİR İŞTEKİ AKSAMDAN SORUMLU TUTULAMA-
YACIĞI

●HAKSIZ VE GEÇERSİZ FESİH

ÖZETİ: Dosyaya sunulan davacının görev tanımı ve çalışma uygulama esaslarına göre davacının kasiyer olarak çalıştığı, fire ürün kontrolü yapmak gibi bir görevinin olmadığı, bu nedenle davacının son kullanma tarihi yaklaşan ürünlerin satışı için çaba harcamasının gerekli olmadığı, davacının çalıştığı işyeri Kastamonu iline bağlı küçük bir ilçe olup, müşterilerin çalışanlarca şahsen tanınmasının mümkün olduğu ve müşterinin eksik borcunu daha sonra ödeyen işçilere verme imkanının bulunduğu, buna güvenen davacı ve arkadaşlarının da zaten tanıdık esnaf olan müşteriye parasını almadan ürünü verdikleri tanık beyanlarından anlaşılmaktadır. Bu durumda 7 aylık çalışması süresinde herhangi bir sorun yaşamayan ve hakkında tutanak düzenlenmeyen bir işçinin, görevi dahi olmayan bir konudaki aksama sebebiyle iş akdinin feshi haksız fesih olup, davacının işe iadesi gerekirken reddi hatalı olmuştur.

DAVA: Davacı işçi vekili dava dilekçesinde özetle, 15/05/2019 tarihinde davalı şirket bünyesinde mağaza personeli olarak çalışmaya başladığını ve bu çalışmasını iş akdinin geçerli bir nedene dayanmadan haksız bir biçimde sonlandırıldığı 16/12/2019 tarihine kadar kesintisiz olarak sürdürdüğünü, iş akdinin sonlandırıldığı tarih itibarıyla 2.576,00 TL aldığını, davacının iş akdinin işveren tarafından haksız, hukuka aykırı ve geçerli bir nedene dayanmadan 16/12/2019 tarihinde sonlandırıldığını, İş Kanunu'nun 19. Maddesinden de anlaşılacağı üzere belirtilen fesih sebebinin ciddi ve gerçek gerçek sebebin işverenin keşfi ve objektif olmayan uygulamasından bağımsız, doğrulanmış, açık ve tereddüte yer vermeyecek

bir sebep olması gerektiğini, davacıya gönderilen ihtarnamede belirtilenlerin ise gerçekten uzak olduğunu, davacının davalı iş yeri bünyesinde çalıştığı süre boyunca her zaman iş kurallarına uygun davrandığını, davacının müşterilere bedelini almaksızın hiçbir zaman ürün vermediğini, bu sebeplerle bildirdikleri süre ve miktarlar bağlayıcı kalmaksızın ve her bir talepleri ile ilgili fazlaya ilişkin talep ve dava hakları saklı kalmak kaydıyla, feshin geçersizliğine ve işe iadesine, işe iade kararı ile birlikte çalıştırılmadığı süreye ilişkin 4 aylık ücret ve diğer haklarının arabuluculuğa başvuru tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte davalı tarafından ödenmesine, işe iade karar verildiğinde davalının yasal süresi içerisinde davacıyı işe başlatmaması halinde 8 aylık ücreti tutarında tazminatın arabuluculuğa başvuru tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte davalı tarafından ödenmesine karar verilmesinin talep ve dava etmiştir.

Davalı cevap dilekçesinde özetle, 4857 sayılı Yasanın 20. Maddesi gereğince fesih bildirimimin tebliğ tarihinden itibaren 1 ay içerisinde işe iade istemi ile arabulucuya başvurulmuş olması gerektiğini, anlaşma sağlanamaması halinde ise son tutanağın düzenlendiği tarihten itibaren 2 hafta içerisinde huzurdaki davanın açılmış olması gerektiğini, bu nedenle öncelikle süresinde açılmayan davanın usulden reddini talep ettiklerini, ürünün bedeli alınmadan müşteriye ürün teslim edildiğini, söz konusu eylemlerin mağaza envanterine etki etmek için ve envanter primine hak kazanmak için yapılan usulsüzlükler olduğunu, feshe konu eylemlerin müşteri şikayeti, kamera kaydı ve fiş dökümleri ile de sabit olduğunu, konu ile ilgili davacıdan yazılı savunma talep edildiğini, usulsüz işlemlerin yazılı savunmada da kabul edildiğini, netice itibarıyla davacının izah edilen şekilde hareket ederek mağaza envanterini düzeltmeye çalıştığını, şirketin mağazalarında son kullanma tarihi geçen, ambalajı patlayan ya da bozulan ürünlerin fire kaydedildiğini ve imha edildiğini, davacının iş akdinin tüm dosya kapsamı ile sabit olduğu üzere haklı nedenle feshedildiğini, bu nedenlerle tüm dava ve talep hakları saklı kalmak kaydıyla, haksız ve mesnetsiz, usul ve yasaya aykırı davanın reddine karar verilmesini savunmuştur.

İlk derece mahkemesi tarafından, mağaza personeli olan davacının davalı şirketin mağaza envanter sayımlarında fire ürün sayısının şirketçe belirlenen miktardan az çıkması halinde mağaza personeli olarak görev yapan personele envanter primi adı altında belirlenen miktarda ödeme yapılmakta olduğu, somut olayda davacının fire oranının düşük çıkması için olay tarihinde dinlenen tanık anlatımları, kamera kayıtları ve fiş dökümleri göz önünde bulundurulduğunda, fireye kaydedilmesi gereken kıymaların kasadan geçirilmeksizin müşteriye verildiği, ardından tanık anlatımlarına göre ürünlerin barkodunun kasadan geçirilerek, bedelinin diğer mağaza personelleri ile aralarında para toplanarak kasaya ödenmiş olduğu, davacının alınan savunmasında bu hususu ikrar etmiş olduğu, fireye yazılması gereken ürünleri satışı gerçekleşmiş gibi kasadan geçirerek toplanan paralardan bedelinin ödenmesini sağladığı, davacı tanıklarının davalı işyerinde davacı ile birlikte çalışmış ve iş sözleşmeleri aynı olaya istinaden feshedilmiş işçiler olduğu, fire oranının yüksek çıkması halinde uyarı aldıklarını azarlandıklarını, davalı işveren temsilcileri tarafından fireye uğrayan ürünün fireye yazılmasını hem istediklerini hem de fireye yazdıklarında uyarıldıklarını, azarlandıklarını beyan etmeleri karşısında davacının ürünün fireye mümkün olduğu kadar yazılmaması konusunda baskı altında çalıştığının kabul edildiği, fire oranına göre envanter primi verilmesinin de bu durumu gösterdiği, bu nedenle davacının mağazada ürünü mümkün olan çarelerle satışını sağlamak ve fireye yazmaması konusundaki çabasının

davalı işyerinde olumsuzluklara yol açtığı (envanter sayısının takibi yönünden) kabul edilmesi gerektiğini, davacının amacının envanter primine hak kazanmak olmasa bile bu davranışın işverenin güveninin kötüye kullanılması, ahlak ve iyiniyet kurallarına aykırılık teşkil edeceği, bu gibi durumlarda işçinin sağladığı veya sağlayabileceği ekonomik yararın azlığı veya çokluğunun fesih sebebinin oluşmasında etkili olmayacağını, önemli olan hususunun işverenin çalışanına karşı olan güvenini yitirmesi olgusunun gerçekleşip gerçekleşmediği olduğunu, davacı işçinin fesih sebebi yapılan davranışı 4857 sayılı Kanunun 25/II maddesi kapsamında kalmakta olup işverenin güveninin kötüye kullanılması niteliğinde olduğunu, bu durumda işverenin derhal fesih hakkının doğduğu, aksine yönelik savunmalara itibar edilemeyeceği anlaşıldığından davacının davasının reddine karar verilmiştir.

Karara karşı davacı yasal süresi içinde istinaf yoluna başvurmuştur.

Davacı istinaf dilekçesinde özetle, davalı işveren bünyesindeki çalışması süresince sürekli olarak; envanter açığı vermemek, fire oranını düşük tutmak, son kullanma tarihi geçmekte olan ürünleri acil şekilde satmak, satamamaları halinde ürünlerin ücretinin kendilerinden kesileceği, işlerine son verileceği, ücretlerinden kesintiler yapılacağı gibi çeşitli şekillerde baskıya maruz kaldığını, korkutulduğunu ve sık sık azarlanmak suretiyle büyük bir baskı ve zorbalık altında müşterilere satış yapmaya zorlandığını, ürünlerin satılmaması ve envanter açığı oluşması halinde zaten ürünlerin ücretinin kendisi ve iş arkadaşlarından kesilecek olup bu halde en azından son tüketim tarihi henüz geçmeden müşteriye kıymalar olay tarihinde teslim edildiğini, arkadaşlarıyla birlikte kendi paraları ile mağazadan istedikleri ürünü satın alma hak ve yetkilerini bulunduğunun da hatırlanması gerektiğini, bu durumdan farklı olarak kıymalar son tarihi geçmeden müşteriye teslim edilmiş ve akabinde çok kısa bir zaman sonra çalışanların para toplayarak ilgili ürünleri kasadan geçirdiklerini, davalı tarafça iddia edilen aksine gerçekte halk sağlığını ve davalı firmanın itibarını zedeleyen bir durum bulunmadığının ortada olduğunu, davacının ürünün fireye mümkün olduğu kadar yazılmaması konusunda baskı altında çalıştığının mahkemece kabul edildiğini, fesih sebebinin ciddi ve gerçek bir sebebe dayanmadığı aşıkâr olup işveren tarafından güdülen asıl amacın müvekkilimizin iş akdini tazminatsız olarak sona erdirmeye olduğunu beyan ederek mahkemenin kararının kaldırılmasını ve davanın kabulüne karar verilmesini talep etmiştir.

Taraflar arasındaki uyuşmazlık, feshin haklı nedene dayanıp dayanmadığı konularındadır.

Davacının iş akdi fireye ayrılması gereken ürünleri bedelini almadan müşteriye verip parasal tutarın tüm çalışanlarca kasaya konulması sebebiyle, doğruluk ve güven sarsıcı davranış olarak yorumlanarak haklı nedenle feshedilmiştir.

Davacı davalı işyerinde 7 aydır çalıştığı, sorumlu bir pozisyonda çalışmadığı, mağaza sorumlusunun beyanına göre personel olarak görev yaptığı, mahkemenin de kabulünde olduğu üzere fireye ayrılan ürünlerin düşük düzeyde tutulması konusunda işyerinde sürekli uyarıların, davacı tanık beyanlarına göre de azarlamaya varan bir tutumun, bulunduğu; feshine konu olayda zaten fireye düşme olasılığı bulunan kıyma ürününden alan şahsen tanıdıkları müşteriye daha fazla ürün alması konusunda teklifte buldukları ve müşterinin parası yetmediğinden bahisle kabul etmediği, ancak davacı ve diğer mağaza çalışanlarının ürünü müşteriye verdikleri ve sonradan aralarında para toplayarak kasaya parasını koyarken kasadan satış olarak geçirdikleri anlaşılmaktadır.

Dosyaya sunulan davacının görev tanımı ve çalışma uygulama esaslarına göre davacının kasıyer olarak çalıştığı, fire ürün kontrolü yapmak gibi bir görevinin olmadığı, bu nedenle davacının son kullanma tarihi yaklaşan ürünlerin satışı için çaba harcamasının gerekli olmadığı, davacının çalıştığı işyeri Kastamonu iline bağlı küçük bir ilçe olup, müşterilerin çalışanlarca şahsen tanınmasının mümkün olduğu ve müşterinin eksik borcunu daha sonra ödeyen işçilere verme imkanının bulunduğu, buna güvenen davacı ve arkadaşlarının da zaten tanıdık esnaf olan müşteriye parasını almadan ürünü verdikleri tanık beyanlarından anlaşılmaktadır. Bu durumda 7 aylık çalışması süresinde herhangi bir sorun yaşamayan ve hakkında tutanak düzenlenmeyen bir işçinin, görevi dahi olmayan bir konudaki aksama sebebiyle iş akdinin feshi haksız fesih olup, davacının işe iadesi gerekirken reddi hatalı olmuştur.

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 353/1-a-6. maddesinde, "Mahkemece, tarafların davanın esasıyla ilgili olarak gösterdikleri delillerin hiçbiri toplanmadan veya gösterilen deliller hiç değerlendirilmeden karar verilmiş olması" halinde, kararın kaldırılarak yeniden görülmesi için ilk derece mahkemesine gönderileceği düzenlenmiştir. Maddede yer alan bağlaç "veya" olarak geçtiğine göre, davanın esasıyla ilgili delillerin toplanmaması ile gösterilen delillerin hiç değerlendirilmemesi ayrı ayrı iade nedenidir.

Açıklanan nedenlerle, davanın esasıyla ilgili yukarıda belirtilen deliller toplanmadan ve delil değerlendirmesi yapılmadan karar verilmiş olması nedeniyle kabulü ile HMK 353/1-a-6 maddesi gereğince Mahkemenin kararının kaldırılarak dosyanın Mahkemesine gönderilmesine ilişkin aşağıdaki şekilde hüküm tesis edilmiştir.

HÜKÜM:

Davacının istinaf başvurusunun esasa ilişkin sebepler incelenmeksizin davanın esasıyla ilgili yukarıda belirtilen deliller toplanmadan ve delil değerlendirmesi yapılmadan karar verilmiş olması nedeniyle kabulü ile 6100 sayılı Kanun'un 353/1-a-6. maddesi gereğince, **KARARININ KALDIRILMASINA,**

Dosyanın Dairemiz kararına uygun şekilde yeniden bir karar verilmek üzere Mahkemesine **GÖNDERİLMESİNE,**

Davacı tarafından yatırılan 59,30 TL istinaf karar harcının ve 162,10 TL istinaf başvuru harcının istek halinde davacıya iadesine,

Davacının yaptığı istinaf yargılama giderinin ilk derece mahkemesince yeniden yapılacak yargılamada nazara alınmasına,

İstinaf yargılaması sırasında duruşma açılmadığından vekalet ücreti takdirine yer olmadığına,

Kararın tebliği ve harç işlemlerinin İlk Derece Mahkemesince yapılmasına,

Dosya üzerinde yapılan inceleme sonucunda oybirliği ile 10.11.2022 tarihinde HMK 353/1-a maddesi gereğince **KESİN** olarak karar verildi.